

اقتصاد

نبض اقتصاد

انتقاد از تصمیمات بودجه‌ای سران قوا

احمد توکلی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در نامه به سران قوا مباحثی را در خصوص تصمیمات اخیر بودجه‌ای مطرح کرد. در این نامه آمده است، شورای هماهنگی اقتصادی سران قوای سه‌گانه باهدف هماهنگ‌سازی سریع‌تر سه قوه برای اتخاذ تدابیر مفید به‌منظور حل مشکلات کشور تشکیل شده است. برخی تصمیمات شورا از قوام منطقی و کارشناسی لازم برخوردار نیست، به نظر می‌رسد اگر کار به این منوال پیش برود، این شورا در عمل به محملی برای تخریب ساختارهای اقتصادی و مالی کشور از طریق دور زدن ساختارهای قانونی تبدیل می‌شود.

نمونه بارز این تصمیمات، مصوبه شورای سران

در مورد چگونگی پوشش کسری منابع سال ۱۳۹۸ است. براساس مصوبه شورا، منابع قابل حصول به چهار محل برداشت از صندوق توسعه، فروش اوراق استقراضی، فروش اموال و برداشت از حساب ذخیره خلاصه شده است.

همچنین، اخبار دیگری مبنی بر بررسی دریافت تنخواه ۲۰ هزار میلیارد تومانی، مازاد بر تنخواه مصوب قانون بودجه و موکول کردن بازپرداخت آن به زمان نامشخص پس از عادی شدن شرایط یا درخواست اجازه برای جابه‌جایی ارقام بودجه فراتر از اجازات قانونی مطرح است. در این باب پرسش‌های آتی درخور توجه است:

آیا سران محترم، راهکار دیگری غیر از برداشت از ذخایر و استقراض و فروش اموال برای جبران کسری منابع به ذهنشان خطور نکرده است؟ آیا دستگاه‌عریض وطویل کارشناسی،راهکارهایی در مورداخذ مالیات‌ای بخش‌های غیرمولد،سوداگران زمین و مسکن و ارز و طلا، لغو معافیت‌های خاص ... و پیش روی ایشان نگذاشته یا گذاشته‌اند و چنین بی‌اعتنایی فاحشی صورت گرفته است؟ دلیل این بی‌اعتنایی چیست؟ گرچه بی‌اعتنایی به راه‌حل‌های اقتصاددانان از حلقه‌های فکری مختلف و نهادهای پژوهشی متفاوت، به‌ویژه مرکز پژوهش‌های مجلس تازگی ندارد.

آیا سران محترم تصور کرده‌اند امسال بدترین سال

تحریمی است و مجاز هستند بی‌توجه به مصالح

آتی از ذخایر حیاتی کشور به فرض موجود بودن

استفاده کنند؟ این یک اشتباه راهبردی و تاریخی

است. با توجه به بهانه‌جویی‌های غیرهسته‌ای

غرب وشرارت دشمنان،دوراندیشی اقتضایمی‌کند

احتمال ادامه تحریم‌ها را در میان مدت جدی

بگیریم. آیا این حزم به‌کار رفته است؟ آیا قرار است

دولت‌ها و مجالس آینده زمین سوخته تحویل

بگیرند و کشور در تنگنا و اضطراب کامل مقابل

تحریم‌های آینده قرار بگیرد؟ این اضطراب‌رسانی‌های

در شرایط کنونی وآتی با چه هدفی صورت می‌گیرد؟

آیا سران محترم به تأثیرات تورمی و ناپایداری مالی

ناشی از تصمیمات خود که عملا مساوی چاپ

پول است یا دریافت تنخواه با زمان بازپرداخت

نامشخص واقف بوده یا این‌که صرفا به‌دنبال

روزمزگی هستند به این امیدکه شاید این ستون

به آن ستون فرجی باشد؟ آیا کشورداری با اما و اگر

مديربرانه است؟

شخصی اقدام کنند.
لکن در چهار کلانشهر تهران، کرج، تبریز و اصفهان پس از تاریخ مذکور محدودیت‌هایی در سوختگیری با کارت جایگاه‌ها صورت می‌پذیرد و در سایر شهرها نیز به‌تدریج اعمال خواهد شد و برای رفاه حال عموم مردم اجرای طرح استفاده از کارت سوخت شخصی تدریجی و مرحله به مرحله است.

۲ سال طول می‌کشد

رئیس‌کل بانک مرکزی پیش از این درخواستی لایحه پیشنهادی حذف چهار صفر از پول ملی تأکید کرده بود؛ لازمه اجرایی شدن این طرح تصویب دولت و تأیید مجلس است و روند اجرای آن پس از تصویب قانون هم حدودا دو سال طول می‌کشد.

عبدالنصر همتی درباره فرآیند زمانی اجرای این طرح گفت؛ یک فرآیند

زمانبر به لحاظ حقوقی و فنی دارد و بر مبنای برآورد کارشناسان ما

اجرای آن نزدیک به دو سال طول می‌کشد.

همتی درباره سازوکار ورود اسکناس‌های جدید به جامعه و حذف

اسکناس‌های قدیمی گفت؛ بعد از قانونی شدن، پول‌های جدید

به‌تدریج و با جایگزینی آنها با اسکناس‌های فرسوده قبلی وارد

چرخه می‌شوند و هزینه آن قابل مقایسه با هزینه چاپ حجم زیاد

اسکناس‌های فعلی نخواهد بود.

به گفته وی، اصلاح نرخ برابری پول ملی از طریق حذف صفرها وجهه

پول ملی را در صحنه بین‌المللی ارتقا می‌بخشد و اقدامی است که

در بسیاری از کشورها کنار سایر اقدامات، سرآغازی برای اصلاحات

جدی اقتصادی است.

طرح ناتمام دولت قبل

در سال ۱۳۷۲، بانک مرکزی مطالعاتی گسترده را در زمینه تغییر واحد پول آغاز کرد که کار نیمه‌تمام ماند. سال ۱۳۸۶ هم ایده حذف صفر از پول ملی با دستور محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور وقت در دستور کار قرار گرفت. این طرح تا جایی پیش رفت که مدیریت وقت بانک مرکزی با راه‌اندازی سامانه‌ای مخصوص از مردم درباره نام پول جدید نظرخواهی کرد.

ولی با توجه به گستردگی موضوع و ابعاد آن، بانک مرکزی دولت دهم نتوانست حذف صفرها را از پول ملی اجرایی کند و این طرح مسکوت ماند.

دولت و یک طرح همیشگی

جریان حذف صفر از پول ملی در دولت روحانی چند بار مورد توجه قرار گرفته و زمانی که ولی ... سیف ریاست بانک مرکزی را بر عهده داشت، معتقد بود با این‌که این سیاست مورد تأیید بانک مرکزی است، ولی تا زمان فراهم شدن شرایط از جمله ثبات اقتصادی و تورم تک‌رقمی پایدار برای آن اقدام نخواهد شد.

به هر ترتیب با حضور همتی در ریاست بانک مرکزی موضوع حذف صفر از پول ملی به طور جدی در دستور کار قرار گرفت و با وجود نظرات متفاوتی که از سوی کارشناسان در این باره وجود داشت درنهایت لایحه حذف چهار صفر از پول ملی در دولت به تصویب رسیده است.

تجربه جهانی

کاهش ارزش پول ملی آثار روانی و اجتماعی زیادی به دنبال دارد، زمانی که پول ملی ارزشی پایین دارد مردم در مقایسه با پول‌های قوی احساس یک نوع تحقیر می‌کنند.

حذف صفر از پول ملی کشورها نخستین بار پس از پایان جنگ جهانی دوم و تورم تازنده آلمان غربی تجربه شد که چاپ مارک جدید را به دنبال داشت. پس از آن به‌ویژه از دهه ۶۰ و ۷۰ میلادی به این سوا این عمل بارها در کشورهای مختلف که اکثر کشورهای در حال توسعه بودند به اجرا درآمد.

کشورهایی که اقتصاد آنها از تورم بالا رنج می‌برد و ارزش پول ملی آنها در سراسیب سقوط قرار گرفته بود، برای ساده‌تر شدن مبادلات اقتصادی و بازرگانی و همچنین کاهش هزینه چاپ اسکناس اقدام به حذف صفر یا صفرهایی از اسکناس‌ها کردند.

داده‌های بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول حاکی است که دست‌کم ۵۰ کشور جهان تاکنون به حذف صفر از پول ملی خود اقدام کرده‌اند که در برخی از این کشورها برای تکمیل چرخه روانی نسبت به تغییر نام واحد پول نیز اقدام شده است.

تصور حذف ۴ صفر از پول ملی!

دلار	۱۳ تومان
سکه	۴۲۰۰ تومان
حقوق کارگر	۱۵۰۰ تومان
پراپد	۴۸۰۰۰ تومان
پارانه نقدی	۴۵ تومان
یک کیلوگرم گوشت قرمز	۹۰ تومان
یک کیلوگرم گوشت مرغ	۱۵ تومان
بلیت هواپیما تهران-مشهد	۵۰۰ تومان
یک مترمربع آپارتمان در تهران	۱۳۰۰۰ تومان

اجرای تدریجی استفاده از کارت سوخت شخصی به جز ۴ کلانشهر

سوخت جایگاه‌ها حتی پس از ۲۰مرداد منتشر شده بود که شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران اعلام کرد؛ برنامه استفاده از کارت هوشمند سوخت شخصی از تاریخ ۲۰مرداد امسال برای کل کشور همچنان به‌قوت خود باقی است و انتظار می‌رود هموطنان عزیز از تاریخ مذکور نسبت به سوختگیری باکارت سوخت

سوخت جایگاه‌ها حتی پس از ۲۰مرداد منتشر شده بود که شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران اعلام کرد؛ برنامه استفاده از کارت هوشمند سوخت شخصی از تاریخ ۲۰مرداد امسال برای کل کشور همچنان به‌قوت خود باقی است و انتظار می‌رود هموطنان عزیز از تاریخ مذکور نسبت به سوختگیری باکارت سوخت

سوخت جایگاه‌ها حتی پس از ۲۰مرداد منتشر شده بود که شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران اعلام کرد؛ برنامه استفاده از کارت هوشمند سوخت شخصی از تاریخ ۲۰مرداد امسال برای کل کشور همچنان به‌قوت خود باقی است و انتظار می‌رود هموطنان عزیز از تاریخ مذکور نسبت به سوختگیری باکارت سوخت

آیا تصویب لایحه حذف ۴ صفر از واحد پول ایران که توسط دولت و بانک مرکزی تدوین شده است تأثیری در بهبود شرایط اقتصادی کشور دارد؟

صفر درمانی

❗ **هیات دولت در جلسه دیروز خود، لایحهٔ پیشنهادی بانک مرکزی مبنی بر تغییر واحد پول ملی از ریال به تومان و حذف چهار صفر را به تصویب رساند.** این طرح باید در مجلس به تصویب برسد و در صورت تبدیل به قانون، اجرای آن حدود ۲ سال طول خواهد کشید.

دولت دوازدهم علت اتخاذ این تصمیم را حفظ کارایی پول ملی، تسهیل و یازبایی نقش ابزارهای پرداخت نقد در تبادلات پولی داخلی، هماهنگی با آنچه در فرهنگ و عرف جامعه درباره واحد پول ملی رواج یافته، کاهش هزینه چاپ و نشر اسکناس و سکوک و نیز رفع مشکلاتی از قبیل استفاده از ارقام بزرگ در مبادلات ساده روزمره، معضلات شمارش و حمل حجم بالای اسکناس و سکه و خارج شدن مسکوکات از چرخه مبادلات اقتصادی

کشور اعلام کرده است. به گفته کارشناسان، حذف صفر از پول ملی بیش از آن‌که یک اقدام سیاسی از طرف دولت‌ها باشد، یک اقدام فنی و کارشناسی است و بخشی از بسته اصلاحات اقتصادی به شمار می‌رود. در دولت‌های یازدهم و دوازدهم چند بار طرح حذف صفرها از پول ملی و تغییر نام آن مطرح شده، اما هیچ‌گاه اجرایی نشده است. حذف صفرها از واحد پول، در شرایطی که ساختارهای مختلف اقتصادی کشور نیازمند اصلاحات اساسی است، یک طرح کم‌اهمیت و نمایشی محسوب می‌شود.

دلایل بانک مرکزی برای اصلاح پول ملی

- ❗ **استفاده از ارقام بزرگ در مبادلات ساده روزمره**
- ❗ **مشکلات مرتبط در زمینه‌های محاسباتی و حسابداری دفاتر**
- ❗ **نامانی در حمل مقادیر زیاد پول حتی برای مبادلات روزمره**
- ❗ **معتل شدن در صف بانک‌ها و معضلات شمارش حجم بالای اسکناس و سکه**
- ❗ **تغییر واحد پول کشور از ریال به تومان به دلیل بزرگ شدن ارقام پولی**
- ❗ **اجبار در استفاده از ایران چک با توجه به مشکلات حقوقی ناظر بر آن**
- ❗ **هزینه بالای چاپ و امحای اسکناس‌های در جریان با توجه به حجم انبوه اسکناس**
- ❗ **بالا بودن استهلاک اسکناس به‌دلیل نگهداری آن در حجم زیاد و هزینه‌های مربوط به آن**

صفرها برنگردند

عمده اقتصاددانان بر این عقیده‌اند که حذف صفر از اسکناس هیچ‌گونه تأثیری بر شاخص‌های اقتصادی و طرف عرضه و طرف تقاضا ندارد و بیشتر اثر روانی برجاعه می‌گذارد.

به عقیده برخی از کارشناسان اقتصادی، افزایش ظاهری قدرت پول ملی، آسان‌سازی مبادلات، محاسبات و خریدوفروش‌های مردم از اثرات قابل تحقق حذف صفرهاست، اما برای حذف صفرها ارتقای شاخص‌های اقتصادی همچون افزایش تولید، نرخ سرمایه‌گذاری، آزادسازی‌های اقتصادی، رفع انحصارات، حضور بانک‌های خارجی در کشور، حضور بی‌قیدوشرط سرمایه‌گذاران خارجی و غیره نیز باید انجام شود. ازاین‌رو حذف صفر از پول ملی باید همراه دیگر اقدامات انقباضی در عرصه سیاست‌های پولی و انضباط مالی دولت‌ها باشد تا کنار کنترل تورم، حذف صفرهای اسکناس کارکرد خود را داشته باشد، در غیره این صورت خداحافظی صفرها به‌زودی اثر روانی خود را از دست داده و صفرها قدرتمندتر از گذشته برمی‌گردند.

طرح نمایشی

دکتر عبدالحمید انصاری، کارشناس بانکی حذف صفرها در شاخص‌های کلان اقتصادی را بی‌تأثیر دانست و تصریح کرد: حذف چهار صفر از پول ملی تأثیری در کاهش تورم، افزایش اشتغال یا تراز پرداخت‌ها ندارد.

وی با بیان این‌که حذف صفرها در نحوه حسابداری تأثیر دارد، تأکید کرد: با توجه به این‌که اعداد و ارقام حسابداری درآمد و هزینه در کشور درشت‌است با حذف چهار صفر این ارقام کوچک‌تر می‌شود و به اصطلاح تأثیر روانی دارد.

انصاری ادامه داد: مهم‌ترین اولویت و اقدامی که بانک مرکزی باید انجام دهد، اصلاح نظام بانکی است. مقامات بانک مرکزی و کارشناسان اقتصادی در این مورد آگاهی کامل دارند؛ اما از نظر روانی برای مردم که سال‌هاست واحد پول را تومان خطاب می‌کنند، راحت‌تر است و تأثیری در مساله فضای کسب‌وکار و اشتغال و کاهش تورم ندارد.

اجرای تدریجی استفاده از کارت سوخت شخصی به جز ۴ کلانشهر

شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی با اعلام این‌که برنامه استفاده از کارت هوشمند سوخت شخصی از تاریخ ۲۰مرداد برای کل کشور به‌قوت خود باقی است تصریح کرد این برنامه به جز چهار شهر در بقیه نقاط کشور به صورت تدریجی اجرا می‌شود. به گزارش تسنیم، در روزهای اخیر خبرهایی مبنی بر ادامه فعالیت کارت

گروه
اقتصاد

دردسرهای حذف صفرهای پول ملی

- ❗ **تحمیل هزینه چاپ اسکناس و ضرب مسکوکات جدید**
- ❗ **اختلال در قیمت‌گذاری کالاها در کوتاه‌مدت**
- ❗ **سردرگمی مردم در کوتاه‌مدت و تلاطم جامعه تا تطبیق با وضعیت جدید**
- ❗ **احتمال فرار سرمایه از کشور به علت نابسامانی بازار پولی**
- ❗ **کاهش ارزش اسکناس و ایجاد تورم**
- ❗ **بی‌ربط بودن تعداد صفرهای اسکناس با ارزش گذاری پول ملی**
- ❗ **عدم تغییر در فرآیند اقتصادی**
- ❗ **بی‌ارزش شدن و گم شدن برخی اسکناس‌ها و سکه‌های ریز در دست مردم در مبادلات روزمره**
- ❗ **احتمال عدم همراهی مردم با طرح نسبت به پول جدید**
- ❗ **کاهش صادرات به علت افزایش ارزش پول ملی**

تأثیری بر ساختار اقتصادی ندارد

کیوان کاشفی، عضو هیات رئیسه اتاق ایران گفت: حذف صفر از پول ملی ایران چندین بار مطرح بوده و این طرح هیچ تأثیری روی ساختار اقتصادی و مشکلات آن ندارد. این طرح فقط می‌تواند در سیستم دفترنویسی و اسناد حسابداری تأثیر مثبتی داشته باشد. همچنین تقویت ارزش پول چون فقط به شکل ظاهری است و جنبه روانی دارد، اثری هم بر قدرت خرید نخواهد گذاشت.

وی افزود؛ یکی از آثار حذف صفر از پول ملی این است که رشد نقدینگی که طی چند سال اخیر سرعت و شتاب زیاد و نامعقولی داشته و هیچ تناسبی با سطح تولید ملی ندارد را تا حدودی به نقطه بهتری برگرداند. حذف صفر از پول ملی باید در کنار یک بسته اصلاحات سیستم بانکی صورت گیرد که حذف صفر فقط یک قطعه از این پازل باشد.

تأثیر بسیار کم در حفظ ارزش پول ملی

دکتر کوروش پرویزیان، رئیس کانون بانک‌های خصوصی گفت: طرح حذف صفر از واحد پول، سه‌رئیس‌کل بانک مرکزی را به خود دیده و بیش از هشت سال است این موضوع در این نهاد پولی و مالی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران تأکید کرد: اقدامی که دولت در شرایط فعلی باید انجام دهد افزایش ارزش پول ملی در مقابل ارزهای خارجی است.

پرویزیان با بیان این‌که حذف چهار صفر تأثیر بسیار کمی در حفظ ارزش پول ملی دارد، تصریح کرد: حذف چهار صفر نحوه حسابداری و محاسباتی را تغییر می‌دهد، اما تأثیر اندکی در حفظ ارزش پول ملی دارد. ارزش پول ملی در مقابل ارزهای خارجی در قدرت تجاری کشورها مؤثر است.

رئیس کانون بانک‌های خصوصی کشور با اشاره به این‌که ارزش پول ملی ایران در سال‌های گذشته بسیار کاهش یافته است، گفت: تورم سنگینی که در کشور وجود دارد یکی از دلایل کاهش ارزش پول ملی شده است و رویکرد جدیدی که بانک مرکزی به کار گرفته تا حدی می‌تواند به تثبیت و تحکیم و تقویت ارزش پول ملی منجر شود.